

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

05 серпня 2021 р.

м. Львів

№ 63/75-рк/к

**Рахівська міська рада
Закарпатської області**

вул. Миру, 34, м. Рахів,
Закарпатська область, 90600

Про припинення дій,
які містять ознаки порушення
законодавства про захист економічної
конкуренції

Західним міжобласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (надалі-Відділення) в ході дослідження рішень органів місцевого самоврядування в межах Закарпатської області на предмет відповідності вимог законодавства про захист економічної конкуренції встановлено наступне.

- (1) Відповідно до законодавства про захист економічної конкуренції одним із завдань Антимонопольного комітету України є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики, в частині контролю за прийняттям органами місцевого самоврядування рішень, які впливають на конкуренцію.
- (2) Згідно з статтею 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (надалі – Закон) місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які передбачають спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.
- (3) Статтею 10 Закону встановлено, що сільські, селищні, міські ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією, цим та іншими підзаконними актами.
- (4) Відповідно до Закону, Рахівська міська рада в межах своєї компетенції самостійно вирішує питання місцевого значення, виходячи з інтересів громадян, які проживають на її території, забезпечує дотримання законності та правопорядку.

- (5) Рахівська міська рада (надалі – Міська рада) (90600, Закарпатська область, м. Рахів, вул. Миру, 34) включена до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, є юридичною особою з організаційно-правовою формою – орган місцевого самоврядування, ідентифікаційний код 04053878.
- (6) Основним видом діяльності є «Державне управління загального характеру» (КВЕД 84.11).
- (7) У розумінні статті 1, статті 5 Закону Селищна рада є органом місцевого самоврядування.
- (8) Виконавчими органами сільських, селищних, міських рад, згідно статті 11 Закону є їх виконавчі комітети, відділи, управління та інші створювані радами виконавчі органи, які підконтрольні і підзвітні відповідним радам.
- (9) На території Рахівської міської ради повноваження органів місцевого самоврядування здійснюються Міською радою та її виконавчим комітетом.
- (10) Згідно статті 73 Закону, акти ради, міського голови, виконавчого комітету, прийняті в межах своєї компетенції, є обов'язковими для виконання всіма розташованими на відповідній території органами виконавчої влади, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами та організаціями, посадовими особами, а також громадянами, які постійно або тимчасово проживають на відповідній території.
- (11) Частиною третьою статті 24 Закону передбачено, що органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України, та керуються у своїй діяльності Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, а в Автономній Республіці Крим - також нормативно-правовими актами Верховної Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим, прийнятими у межах їхньої компетенції.
- (12) Статтею 143 Конституції України встановлено, зокрема, що територіальні громади села, селища, міста безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування встановлюють місцеві податки і збори відповідно до закону, утворюють, реорганізують та ліквідовують комунальні підприємства, організації і установи, а також здійснюють контроль за їх діяльністю; вирішують інші питання місцевого значення, віднесені законом до їхньої компетенції.
- (13) Частиною першою статті 26 Закону визначено, що до виключної компетенції сільських, селищних, міських рад відноситься, зокрема, встановлення місцевих податків і зборів відповідно до Податкового кодексу України (надалі – ПКУ або Податковий кодекс) та прийняття рішень щодо надання відповідно до чинного законодавства пільг по місцевим податкам і зборам, а також земельному податку.
- (14) Рішенням Міської ради від 16.06.2020 року № 748 «Про встановлення ставок та пільг із сплати земельного податку» (надалі – Рішення №748) встановлено ставки та пільги зі сплати земельного податку для фізичних і юридичних осіб,

- (15) Рішення Міської ради № 748 є діючим з 01.01.2021 року.
- (16) Загальні правові норми щодо сплати земельного податку закріплені статтями 269-277 ПКУ, якими визначено наступне:
- 1) платниками земельного податку є власники земельних ділянок, земельних часток (паїв) та землекористувачі (стаття 269 ПКУ);
 - 2) об'єктами оподаткування є (стаття 270 ПКУ):
 - земельні ділянки, які перебувають у власності або користуванні;
 - земельні частки (паї), які перебувають у власності;
 - 3) базою оподаткування є (стаття 271 ПКУ):
 - нормативна грошова оцінка земельних ділянок з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного відповідно до порядку, встановленого цим розділом;
 - площа земельних ділянок, нормативну грошову оцінку яких не проведено;
 - 4) ставка податку за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких проведено, встановлюється у розмірі не більше 3 відсотків від їх нормативної грошової оцінки, для земель загального користування - не більше 1 відсотка від їх нормативної грошової оцінки, а для сільськогосподарських угідь - не менше 0,3 відсотка та не більше 1 відсотка від їх нормативної грошової оцінки, а для лісових земель - не більше 0,1 відсотка від їх нормативної грошової оцінки (пункт 274.1 ПКУ);
 - 5) ставка податку встановлюється у розмірі не більше 12 відсотків від їх нормативної грошової оцінки за земельні ділянки, які перебувають у постійному користуванні суб'єктів господарювання (крім державної та комунальної форми власності);
 - б) ставка податку за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких не проведено та які розташовані за межами населених пунктів або в межах населених пунктів, встановлюється у розмірі не більше 5 відсотків від нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по Автономній Республіці Крим або по області, а для сільськогосподарських угідь - не менше 0,3 відсотка та не більше 5 відсотків від нормативної грошової оцінки одиниці площі ріллі по Автономній Республіці Крим або по області, а для лісових земель - не більше 0,1 відсотка від нормативної грошової оцінки площі ріллі по Автономній Республіці Крим або по області.
- (16) При цьому, статтею 282 Податкового кодексу передбачено пільги щодо сплати земельного податку для юридичних осіб. Так, від сплати земельного податку звільняються:
- санаторно-курортні та оздоровчі заклади громадських об'єднань осіб з інвалідністю, реабілітаційні установи громадських об'єднань осіб з інвалідністю;
 - громадські об'єднання осіб з інвалідністю України, підприємства та організації, які засновані громадськими об'єднаннями осіб з інвалідністю та спілками громадських об'єднань осіб з інвалідністю і є їх повною власністю, де протягом попереднього календарного місяця кількість осіб з інвалідністю, які мають там основне місце роботи, становить не менш як 50 відсотків середньооблікової чисельності штатних працівників облікового складу за умови, що фонд оплати праці таких осіб з інвалідністю становить протягом звітного періоду не менш як 25 відсотків суми загальних витрат на оплату праці;

- бази олімпійської та параолімпійської підготовки, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України;
 - дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади незалежно від форми власності і джерел фінансування, заклади культури, науки (крім національних та державних дендрологічних парків), освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури та спорту, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів;
 - державні та комунальні дитячі санаторно-курортні заклади та заклади оздоровлення і відпочинку, а також дитячі санаторно-курортні та оздоровчі заклади України, які знаходяться на балансі підприємств, установ та організацій, які є неприбутковими і внесені контролюючим органом до Реєстру неприбуткових установ та організацій. У разі виключення таких підприємств, установ та організацій з Реєстру неприбуткових установ та організацій декларація подається платником податку протягом 30 календарних днів з дня виключення, а податок сплачується починаючи з місяця, наступного за місяцем, в якому відбулося виключення з Реєстру неприбуткових установ та організацій;
 - державні та комунальні центри олімпійської підготовки, школи вищої спортивної майстерності, центри фізичного здоров'я населення, центри з розвитку фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю, дитячо-юнацькі спортивні школи, а також центри олімпійської підготовки, школи вищої спортивної майстерності, дитячо-юнацькі спортивні школи і спортивні споруди всеукраїнських фізкультурно-спортивних товариств, їх місцевих осередків та відокремлених підрозділів, що є неприбутковими та включені до Реєстру неприбуткових установ та організацій, за земельні ділянки, на яких розміщені їх спортивні споруди. У разі виключення таких установ та організацій з Реєстру неприбуткових установ та організацій, декларація подається платником податку протягом 30 календарних днів з дня виключення, а податок сплачується починаючи з місяця, наступного за місяцем, в якому відбулося виключення з Реєстру неприбуткових установ та організацій.
- (17) Відповідно до Додатку 2 Рішення №748, міська рада встановила пільги зі сплати земельного податку на 2021 рік для комунальних підприємств в розмірі 100 відсотків від суми податкового зобов'язання за рік.
- (18) Згідно підпункту 12.3.7 пункту 12.3 статті 12 ПКУ не дозволяється сільським, селищним, міським радам та радам об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, встановлювати індивідуальні пільгові ставки місцевих податків та зборів для окремих юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців і фізичних осіб або звільняти їх від сплати таких податків та зборів.
- (19) Встановлення пільг зі сплати земельного податку для комунальних підприємств, засновниками яких є орган місцевого самоврядування, положеннями Податкового кодексу України не передбачено.
- (20) На території Рахівської міської ради знаходяться наступні комунальні підприємства:

Комунальне підприємство «ТІСА» Рахівської міської ради (ідентифікаційний код юридичної особи 40738289) здійснює такі види діяльності:

68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна.

- 01.62 Допоміжна діяльність у тваринництві.
- 02.30 Збирання дикорослих недеревних продуктів.
- 08.11 Добування декоративного та будівельного каменю, вапняку, гіпсу, крейди та глинистого сланцю.
- 08.12 Добування піску, гравію, глини і каоліну.
- 08.99 Добування інших корисних копалин та розроблення кар'єрів, н. в. і. у.
- 18.11 Друкування газет.
- 18.12 Друкування іншої продукції.
- 43.21 Електромонтажні роботи.
- 43.29 Інші будівельно-монтажні роботи.
- 43.34 Малярні роботи та скління.
- 43.39 Інші роботи із завершення будівництва.
- 43.91 Покрівельні роботи.
- 43.99 Інші спеціалізовані будівельні роботи, н. в. і. у.
- 77.39 Надання в оренду інших машин, устаткування та товарів. н. в. і. у.
- 81.10 Комплексне обслуговування об'єктів.
- 81.21 Загальне прибирання будинків.
- 81.22 Інша діяльність із прибирання будинків і промислових об'єктів.
- 81.29 Інші види діяльності із прибирання.
- 81.30 Надання ландшафтних послуг.
- 82.11 Надання комбінованих офісних адміністративних послуг.
- 82.99 Надання інших допоміжних комерційних послуг, н. в. і. у.
- 64.99 Надання інших фінансових послуг (крім страхування та пенсійного забезпечення), н. в. і. у.
- 71.11 Діяльність у сфері архітектури.
- 71.12 Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах.
- 41.20 Будівництво житлових і нежитлових будівель

Рахівське комунальне підприємство «РАХІВТЕПЛО» (ідентифікаційний код юридичної особи 36428735) здійснює такі види діяльності:

- 35.30 Постачання пари, гарячої води та кондиціонованого повітря.
- 36.00 Забір, очищення та постачання води.
- 37.00 Каналізація, відведення й очищення стічних вод.
- 43.21 Електромонтажні роботи.

Рахівське міське комунальне підприємство «РАХІВКОМУНСЕРВІС» (ідентифікаційний код юридичної особи 32240467) здійснює такі види діяльності:

- 38.11 Збирання безпечних відходів.
- 81.29 Інші види діяльності із прибирання.
- 96.03 Організування поховань і надання суміжних послуг.
- 58.14 Видання журналів і періодичних видань.
- 38.12 Збирання небезпечних відходів.
- 38.21 Оброблення та видалення безпечних відходів.
- 38.22 Оброблення та видалення небезпечних відходів.
- 39.00 Інша діяльність щодо поводження з відходами.
- 41.20 Будівництво житлових і нежитлових будівель.

- (21) Згідно з даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб підприємців та громадських формувань конкурентами вищевказаних комунальних підприємств Міської ради, які здійснюють однакову господарську діяльність на території Рахівської міської ради, зокрема, є:

35.30 Постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря:

- Товариство з обмеженою відповідальністю «БІОТЕС» (ідентифікаційний код юридичної особи 38533288).

58.14 Видання журналів і періодичних видань:

- Товариство з обмеженою відповідальністю «Районна газета «ЗОРЯ РАХІВЩИНИ» (ідентифікаційний код юридичної особи 02472631).

41.20 Будівництво житлових і нежитлових будівель; 68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна, 71.12 Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах:

- Мале підприємство «СПЕЦБУД» (ідентифікаційний код юридичної особи 22094562);
- Мале підприємство «МОНОЛІТ» (ідентифікаційний код юридичної особи 22069570);
- Приватне підприємство "ЄВРО-ЦЕНТР-ОІЛ"(ідентифікаційний код юридичної особи 32034879);
- Товариство з обмеженою відповідальністю «ТИСОВЕЦЬ» (ідентифікаційний код юридичної особи 30175344).

81.30 Надання ландшафтних послуг, 43.21 Електромонтажні роботи, 43.34 Малярні роботи та скління:

- Товариство з обмеженою відповідальністю «ВКП «БУДЕКСПРО 12» (ідентифікаційний код юридичної особи 38533288).

- (22) Таким чином, на однакових товарних ринках в межах Рахівської міської ради поряд з комунальними підприємствами діють суб'єкти господарювання іншої форми власності.
- (23) Міська рада, встановивши Рішенням №748 пільги зі сплати земельного податку підприємствам комунальної форми власності, створила їм привілейоване становище стосовно суб'єктів господарювання іншої форми власності, внаслідок чого приватні та комунальні підприємства, які діють на однакових товарних ринках, не можуть конкурувати на рівних умовах.
- (24) Тобто, комунальні підприємства Міської ради можуть здобувати переваги над іншими суб'єктами господарювання не завдяки власним досягненням, а внаслідок дії Рішення №748, що створює нерівні умови в конкуренції.
- (25) Відповідно до частини першої статті 4 Закону України "Про захист економічної конкуренції" державна політика у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму, здійснення заходів, які сприяють розвитку конкуренції, здійснюється, у тому числі, органами місцевого самоврядування. Частина друга статті 4 Закону України "Про захист економічної конкуренції" визначає, що органи

місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

- (26) Визначення поняття економічної конкуренції передбачене статтею 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції", а саме економічна конкуренція (конкуренція) – змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибрати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку.
- (27) Тобто, виконання органами місцевого самоврядування зобов'язання щодо сприяння розвитку конкуренції та не вчинення будь-яких дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію, здійснюється шляхом створення, відповідно до вимог чинного законодавства, умов за яких здобуття суб'єктами господарювання переваг над іншими суб'єктами господарювання повинно відбуватися саме завдяки власним досягненням, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибрати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначити умови обороту товарів на ринку, чим забезпечується змагальність між суб'єктами господарювання, що є головною ознакою конкуренції.
- (28) Недотримання зазначених принципів призводить до обмеження конкуренції та, відповідно, до нездійснення органами місцевого самоврядування заходів, які сприяють розвитку конкуренції, здійснення яких є одним із заходів, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму.
- (29) Відповідно до пункту 3 статті 50 Закону України "Про захист економічної конкуренції" порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є антиконкурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю.
- (30) Відповідно до приписів частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю, які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (31) Згідно абзацу 7 частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є надання окремим суб'єктам господарювання або групам суб'єктів господарювання пільг чи інших переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що призводить або може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

- (32) Дії Міської ради щодо встановлення пільг при сплаті земельного податку для комунальних підприємств у розмірі 100 відсотків від суми податкового зобов'язання на рік, тоді як для підприємств іншої форми власності, які діють на однакових товарних ринках, тобто є конкурентами, такі пільги не передбачені, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого абзацом 7 частини другої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які полягають у наданні групам суб'єктів господарювання (комунальним підприємствам) пільг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що може призвести до спотворення конкуренції.
- (33) Рахівська міська рада не зверталась до органів Антимонопольного комітету України з приводу погодження проектів рішень щодо встановлення ставок та пільг зі сплати земельного податку.

Враховуючи вищевикладене та з метою припинення дій, які містять ознаки порушень законодавства про захист економічної конкуренції, керуючись статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», статтями 7, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 (із змінами), адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

РЕКОМЕНДУЄ:

1. Рахівській міській раді (90600, Закарпатська область, м. Рахів, вул. Миру, 34, ідентифікаційний код 04053878) припинити дії, які містять ознаки порушень законодавства про захист економічної конкуренції, шляхом забезпечення однакових умов конкуренції при встановленні пільг зі сплати земельного податку на території Рахівської міської ради для суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність на одному ринку та є конкурентами.
2. Про результати розгляду зазначених рекомендацій повідомити територіальне відділення у 3-х місячний строк з дня їх отримання.
3. Надати територіальному відділенню документи, що підтверджують виконання рекомендацій територіального відділення.

Відповідно до частини третьої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається, а розпочате провадження закривається.